

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РІШЕННЯ

03 вересня 2020 р.

Київ

№ 574-р

Про визнання підтримки суб'єкта господарювання, зазначеної у повідомленні, такою, що не є державною допомогою та допустимою державною допомогою відповідно до Закону

За результатами розгляду повідомлення про державну допомогу Департаменту інноваційного розвитку Дніпровської міської ради за реєстраційними номерами в базі даних 24833 (вх. № 710-ПДД від 26.11.2019), 25369 (вх. № 6-ПДД від 03.01.2020), 24757 (вх. № 33-ПДД від 22.01.2020), 24751 (вх. № 59-ПДД від 28.01.2020) розпорядженням державного уповноваженого Антимонопольного комітету України від 17.03.2020 № 08/92-р розпочато розгляд справи № 500-26.15/36-20-ДД про державну допомогу для проведення поглибленого аналізу допустимості державної допомоги для конкуренції.

Антимонопольний комітет України, розглянувши матеріали справи про державну допомогу № 500-26.15/36-20-ДД та подання з попередніми висновками у справі від 01.09.2020 № 500-26.15/36-20-ДД/411-спр,

ВСТАНОВИВ:

1. ПОРЯДОК ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО ПІДТРИМКУ

- (1) Департаментом інноваційного розвитку Дніпровської міської ради відповідно до статті 9 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» подано до Антимонопольного комітету України (далі – Комітет) повідомлення про нову державну допомогу, зареєстроване в Комітеті за № 710-ПДД від 26.11.2019.
- (2) Листом від 05.12.2019 № 500-29/08-16003 Комітетом було залишено Повідомлення без руху та запитано додаткову інформацію.
- (3) Листом від 03.01.2020 № 12/4-2 25369 (вх. № 6-ПДД від 03.01.2020) Департамент інноваційного розвитку Дніпровської міської ради надав запитувану інформацію.
- (4) Листом від 30.01.2020 № 500-29/08-1654 Комітетом було надіслано запит до Департаменту інноваційного розвитку Дніпровської міської ради про надання додаткової інформації, необхідної для аналізу Повідомлення.
- (5) Листом від 14.02.2020 № 6/2 Департамент інноваційного розвитку Дніпровської міської ради надав запитувану інформацію.

- (6) Розпорядженням державного уповноваженого Антимонопольного комітету України від 17.03.2020 № 08/92-р розпочато розгляд справи № 500-26.15/36-20-ДД про державну допомогу та листом від 19.03.2020 № 500-29/08-4080 запитано додаткову інформацію.
- (7) Листом від 10.04.2020 № 3/5-41 Департамент інноваційного розвитку Дніпровської міської ради надав запитувану інформацію.
- (8) Листом від 21.07.2020 № 500-29/08-10221 Комітет звернувся до Державного агентства з енергоефективності та енергозбереження України щодо надання роз'яснення з питання енергосервісних договорів.
- (9) Листом від 29.07.2020 № 583-03/16/3-20 Державне агентство з енергоефективності та енергозбереження України надало інформацію.
- (10) Листом від 21.07.2020 № 500-29/08-10220 Комітетом було надіслано запит до Департаменту інноваційного розвитку Дніпровської міської ради про надання додаткової інформації, необхідної для розгляду справи № 500-26.15/36-20-ДД.
- (11) Листом від 07.08.2020 № 3/4-57 Департамент інноваційного розвитку Дніпровської міської ради надав запитувану інформацію.

2. ВІДОМОСТІ ТА ІНФОРМАЦІЯ ВІД ПАДАВАЧА ПІДТРИМКИ

2.1. Надавач підтримки

- (12) Департамент інноваційного розвитку Дніпровської міської ради (далі – Департамент інноваційного розвитку) (м. Дніпро, просп. Дмитра Яворницького, буд. 75, ідентифікаційний код юридичної особи 40916722).

2.2. Отримувач підтримки

- (13) Комунальне підприємство «Дніпропетровська енергосервісна компанія» Дніпровської міської ради (далі – КП «Дніпропетровська енергосервісна компанія», КП «ДМЕСКО») (49000, м. Дніпро, просп. Дмитра Яворницького, 75, ідентифікаційний код юридичної особи 34734627).

2.3. Мета (ціль) підтримки

- (14) Забезпечення належної реалізації статутних завдань комунального підприємства «Дніпровська муніципальна енергосервісна компанія» Дніпровської міської ради, надання можливості виконувати функції замовника в рамках реалізації програми «Підвищення енергоефективності у бюджетних установах та закладах м. Дніпра із впровадженням «енергетичного перфоманс-контракту» (пілотний проект)» на 2013 - 2030 роки.
- (15) Забезпечення виконання боргових зобов'язань комунального підприємства «Дніпровська енергосервісна компанія», надання можливості виконувати функції замовника в рамках реалізації програми «Підвищення енергоефективності у бюджетних установах та закладах м. Дніпра із впровадженням «енергетичного перфоманс-контракту» (пілотний проект)» на 2013 - 2030 роки.

2.4. Очікуваний результат

- (16) Забезпечення комунального підприємства «Дніпровська енергосервісна компанія» обіговими коштами для створення можливості проведення безкоштовних енергозберігальних заходів у бюджетних установах та закладах міста Дніпра.
- (17) Отримання річної економії енергоресурсів у розмірі не менше 23 % базового рівня енергоспоживання в результаті проведення комунальним підприємством «Дніпровська муніципальна енергосервісна компанія» Дніпровської міської ради енергозберігальних заходів у 84 бюджетних установах та закладах міста Дніпра за рахунок коштів кредиту Європейського банку реконструкції та розвитку, залученого під місцеву гарантію.

2.5. Форма підтримки

- (18) Внески до статутного капіталу комунального підприємства «Дніпровська енергосервісна компанія» (збільшення державної частки у статутному капіталі).
- (19) Кошти, спрямовані на сплату та обслуговування боргових зобов'язань за інвестиційною програмою «Підвищення енергоефективності у бюджетних установах та закладах м. Дніпра із впровадженням енергетичного перфоменс-контракту» (пілотний проект), сплату комісійних зобов'язань за ставкою 0,5 % річних на ту частину кредиту, яка на той момент залишається невикраденою позичальнику, та оплату витрат, пов'язаних із забезпеченням реалізації проекту.
- (20) Обслуговування боргових зобов'язань за інвестиційною програмою «Підвищення енергоефективності у бюджетних установах та закладах м. Дніпра із впровадженням енергетичного перфоменс-контракту» (пілотний проект) (далі – Програма, Інвестиційна програма) та витрати на його реалізацію.
- (21) Бюджетне фінансування, спрямоване на сплату та обслуговування боргових зобов'язань за інвестиційною програмою «Підвищення енергоефективності у бюджетних установах та закладах м. Дніпра із впровадженням енергетичного перфоменс-контракту» (пілотний проект), сплату комісійних зобов'язань за ставкою 0,5 % річних на ту частину кредиту, яка на той момент залишається невикраденою позичальнику та не скасованою, та на оплату витрат, пов'язаних із забезпеченням реалізації проекту, у тому числі для утримання групи реалізації проекту, забезпечення юридичного супроводу, аудиторських послуг, послуг процесуальних агентів, консультантів, представницьких послуг, технічного нагляду, страхування, відшкодування додаткових витрат банку, комісій, супровідних послуг та інших зобов'язань у ході реалізації інвестиційної програми «Підвищення енергоефективності у бюджетних установах та закладах м. Дніпра із впровадженням енергетичного перфоменс-контракту» (пілотний проект).

2.6. Обсяг підтримки

- (22) Загальний обсяг підтримки – 23 986 361 грн, у тому числі:
- поповнення статутного капіталу у 2019 році – 3 507 249 грн, у 2020 році – 3 507 249 грн;
 - бюджетне фінансування у 2020 році в сумі 16 971 863 грн.

2.7. Підстава для надання підтримки

(23)Рішення Дніпровської міської ради:

- від 07.09.2016 № 5/13 «Про фінансову підтримку та внески до статутних капіталів комунальних підприємств Дніпровської міської ради»;
- від 11.10.2017 № 13/25 «Про затвердження Міської програми муніципального розвитку на 2017 - 2021 роки»;
- від 27.11.2013 № 23/43 «Про інвестиційну програму «Підвищення енергоефективності у бюджетних установах та закладах м. Дніпропетровська із впровадженням «енергетичного перфоманс-контракту (пілотний проект)» на 2013 – 2024 роки».

2.8. Тривалість підтримки

(24)2019 – 2020 роки.

3. ІНФОРМАЦІЯ ЩОДО ПРОГРАМИ

(25)Рішенням Дніпровської міської ради від 27.11.2013 № 23/43 «Про Інвестиційну програму «Підвищення енергоефективності у бюджетних установах та закладах м. Дніпра із впровадженням «енергетичного перфоманс-контракту» (пілотний проект) на 2013 – 2030» передбачено проведення таких енергоефективних заходів та термомодернізації в дошкільних закладах освіти, навчально-виховних комплексах, спеціалізованих середніх загальноосвітніх школах та середніх загальноосвітніх школах:

- утеплення зовнішніх стін;
- заміна дверей, а також утеплення наявних металевих дверей;
- заміна вікон на металопластикові;
- утеплення покрівлі;
- утеплення підлоги;
- встановлення автоматичного вузла подачі ТЕ;
- встановлення радіаторних термостатичних регуляторів із попереднім налаштуванням (балансування двотрубної системи опалення);
- встановлення регуляторів витрат теплоносія СО (гідравлічне та теплове балансування однострубною системи опалення);
- ізоляція трубопроводів системи опалення;
- ізоляція трубопроводів та теплообмінників ГВП;
- встановлення радіаторних екранів;
- заміна ламп внутрішнього освітлення;
- заміна ламп зовнішнього освітлення.

(26)Крім того, відповідно до інвестиційної програми КП «ДМЕСКО» здійснює проведення відбору виконавців заходів, передбачених Інвестиційною програмою, та укладання з переможцями відбору договорів, що передбачають поставку обладнання, виконання робіт або надання послуг з розрахунками за рахунок і в межах досягнутої економії, та здійснює розрахунки за кредитним договором з ЄБРР.

(27)У зв'язку з масштабністю та складністю інвестиційної програми «Підвищення енергоефективності у бюджетних установах та закладах м. Дніпра із впровадженням «енергетичного перфоманс-контракту», а також беручи до уваги необхідність подальшого постійного обслуговування обладнання в цих закладах, виникла необхідність створення окремого комунального підприємства. Для реалізації цієї Програми було створено комунальне підприємство «Дніпровська муніципальна енергосервісна компанія» Дніпровської міської ради, яке було визначено виконавцем цієї Програми та надано йому згоду на укладання кредитного договору з ЄБРР під гарантію Дніпровської міської ради.

- (28) Відповідно до Кредитного договору від 13 грудня 2013 року, укладеного між комунальним підприємством «Дніпропетровська муніципальна енергосервісна компанія» Дніпровської міської ради та Європейським банком реконструкції та розвитку, сума кредиту для реалізації інвестиційної програми «Підвищення енергоефективності у бюджетних установах та закладах м. Дніпра із впровадженням «енергетичного перфоманс-контракту» **становить 10 000 000 євро.**
- (29) Відповідно до договору № 1 про погашення заборгованості за виконання гарантійних зобов'язань від 15.09.2014 Фінансово-економічний Департамент Дніпропетровської ради гарантує надання щорічної фінансової підтримки комунальному підприємству «Дніпровська муніципальна енергосервісна компанія» Дніпровської міської ради за рахунок коштів міського бюджету на покриття витрат, пов'язаних із поверненням та обслуговуванням кредиту Європейського банку реконструкції та розвитку.
- (30) За умовами Кредитного договору та відповідно до рішення міської ради від 20.12.2017 № 17/28 «Про внесення змін до рішення міської ради від 27.11.2013 № 23/43 «Про Інвестиційну програму «Підвищення енергоефективності у бюджетних установах та закладах м. Дніпропетровська із впровадженням «енергетичного перфоманс-контракту» (пілотний проект) на 2013 - 2024 роки» КП «ДМЕСКО» здійснює: координацію, управління, моніторинг та оцінку аспектів виконання пілотного проєкту, забезпечує технічний та авторський нагляд за проведенням капітального ремонту в комунальних закладах освіти протягом всього періоду виконання робіт.
- (31) Згідно зі статтею 5.16 Кредитного договору, укладеного між КП «ДМЕСКО» та ЄБРР з метою координування, управління, моніторингу та оцінки всіх аспектів виконання проєкту, включно із закупівлями товарів робіт та послуг для проєкту, Позичальник повинен, якщо інше не погоджено з ЄБРР, утворити та впродовж усього часу виконання Проєкту мати Групу реалізації проєкту з відповідними ресурсами та належним персоналом, який володіє відповідним досвідом з управління проєктами та проведення міжнародних конкурсних торгів, що задовольнятиме вимоги ЄБРР, всі з яких матимуть коло повноважень, що є прийнятним для ЄБРР, а також у спосіб, що прийнятний для ЄБРР.
- (32) Отже, відповідно до статті 5.16 Кредитного договору у складі КП «ДМЕСКО» створена група реалізації проєкту з відповідними ресурсами та належним персоналом у кількості 22 осіб, яка здійснює координацію, управління, моніторинг, оцінку всіх аспектів виконання проєкту, закупівлю товарів, робіт та послуг для проєкту. У проєкті беруть участь 84 бюджетні установи та заклади.
- (33) Крім того, відповідно до статті 5.15 Кредитного договору Позичальник повинен надавати допомогу будь-яким консультантам, які фінансуються за рахунок ЄБРР та залучаються з метою надання Позичальнику допомоги в реалізації проєкту в ході виконання їхніх завдань, у тому числі шляхом безоплатного надання їм робочого місця та доступу до засобів зв'язку.
- (34) Згідно зі статтею 5.14 Кредитного договору, зокрема, Позичальник має щоквартально надавати ЄБРР:
- фінансову звітність;
 - аналіз результатів за квартал, включно зі звітом про будь-які фактори, які істотно та несприятливо впливають на діяльність Позичальника;
 - стан дотримання фінансових умов;

- інформацію про хід та результати виконання проєкту;
- проєкт бюджету на наступний фінансовий рік;
- звіт про виконання бюджету;
- перевірену Фінансову звітність разом зі звітом Аудиторів;
- звіт про дотримання фінансових коефіцієнтів;
- звіт щодо природоохоронних та соціальних питань, які виникають стосовно Позичальника або проєкту протягом Фінансового року, тощо.

(35) Вартість витрат на заробітну плату персоналу обраховувалась відповідно до посадових окладів працівників, розрахованих за постановою Кабінету Міністрів України від 30.08.2002 № 1298 «Про оплату праці працівників на основі єдиної тарифної сітки розрядів і коефіцієнтів з оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери».

(36) За рахунок поповнення обігових коштів статутного капіталу підприємство здійснює належне забезпечення групи реалізації проєкту та персоналу підприємства: технікою, приміщенням, офісним приладдям, здійснює виплату заробітної плати персоналу, єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, оплату енергоносіїв.

(37) У зв'язку з тим фактом, що діяльність, пов'язана з реалізацією проєкту, займає майже весь робочий час працівників підприємства, міська рада вимушена надавати підтримку шляхом поповнення статутного капіталу підприємства.

(38) За інформацією Надавача, державна підтримка у формі бюджетного фінансування у 2020 році у сумі 16 971 863 грн буде використано за такими напрямками, а саме:

- заробітна плата та нарахування – 1 806 693,00 грн;
- сплата комісійних зобов'язань за ставкою 0,5 % річних на ту частину кредиту, яка на той момент залишається невикраченою позичальнику – 271 661,00 грн;
- оплата маржі за кредитним договором – 7 575 198,00 грн;
- аудит фінансової звітності – 199 999,00 грн;
- комісія за купівлю іноземної валюти – 19 618,00 грн;
- комісія за вихідні перекази – 8 694,00 грн;
- оплата послуг незалежних юристів – 1 000 000,00;
- оплата за технічним та авторським наглядом у бюджетних установах – 6 090 000,00 грн.

(39) Державну підтримку за формою поповнення статутного капіталу у 2019 році в сумі 3 507 249 грн буде використано за такими напрямками:

- заробітна плата – 1 789 476 грн;
- нарахування на заробітну плату – 385 979 грн;
- предмети, матеріали, обладнання та інвентар – 43 625 грн;
- консультаційні та інформаційні послуги (оплата послуг з перекладу документів з ЄБРР та обслуговування бухгалтерських програм) – 12 200 грн;
- юридичні послуги (посвідчення документів) – 3 000 грн;
- організаційно-технічні послуги (перевірка контрольно-вимірювальних приладів, заправка, регенерація картриджів) – 64 586 грн;
- послуги зв'язку – 19 752 грн;
- послуги банку – 20 280 грн;
- програмне забезпечення – 61 706 грн;
- оренда приміщення – 650 052 грн;
- витрати на відрядження – 32 160 грн;
- оплата комунальних послуг та енергоносіїв – 135 451 грн;

- придбання обладнання та предметів довгострокового користування – 288 982 грн.
- (40) Державна підтримка за формою поповнення статутного капіталу у 2020 році в сумі 3 507 249 грн буде використано за такими напрямками:
- заробітна плата – 1 868 664 грн;
 - нарахування на заробітну плату – 405 485 грн;
 - предмети, матеріали, обладнання та інвентар – 45 438 грн, оплата послуг із перекладу документів з ЄБРР;
 - послуги нотаріуса – 9 200 грн;
 - обслуговування програмного забезпечення – 49 480 грн;
 - перевірка контрольно-вимірювальних приладів – 49 500 грн;
 - послуги зв'язку – 12 240 грн;
 - послуги банку – 19 641 грн;
 - оренда приміщення – 605 124 грн;
 - інші організаційно-технічні послуги – 110 249 грн;
 - витрати на відрядження – 9 540 грн;
 - оплата комунальних послуг та енергоносіїв – 117 014 грн;
 - придбання обладнання та предметів довгострокового користування – 205 674 грн.
- (41) За рахунок внеску до статутного капіталу КП «ДМЕСКО» має можливість безкоштовно реалізовувати запропоновані пакети енергоефективних заходів, що мають значний потенціал енергозбереження, у бюджетних установах та закладах міста. Загальна річна економія енергоресурсів у бюджетних установах та закладах міста після впровадження енергоефективних заходів збільшиться на 30 %.
- (42) У зв'язку з тим, що відбір КП «ДМЕСКО», якому було надано кредит, у рамках реалізації проектів модернізації міської інфраструктури в місті Дніпрі здійснював безпосередньо ЄБРР, конкурсного відбору виконавців заходів, передбачених інвестиційною програмою «Підвищення енергоефективності у бюджетних установах та закладах м. Дніпропетровська із запровадження «енергетичного перфоманс-контракту на 2013 – 2014 роки», надавач не проводив.
- (43) Інші види діяльності КП «ДМЕСКО»:
- сертифікація енергетичної ефективності будівель, надання консалтингових послуг із питань енергозбереження, виконання робіт з енергетичного обстеження об'єктів державної, комунальної та приватної власності; розробка пропозицій щодо поліпшення механізму економічного стимулювання енергозбереження в бюджетній, житлово-комунальній та промисловій сферах міста Дніпра, виконання функцій енергоменеджменту в установах і закладах бюджетної сфери; пошук інвесторів і залучення інвестицій для реалізації самоокупних енергозберігальних проєктів;
 - виявлення потенціалу енергозбереження й розробки техніко-економічних обґрунтувань (міських програм енергозбереження й окремих самоокупних енергозберігальних проєктів, підвищення ефективності від постачання та споживання енергоресурсів; розробка проектно-кошторисної документації на будівництво, капітальний та поточний ремонт систем тепlopостачання;
 - консультаційні послуги в галузях інженерії та будівництва (проведення енергетичного обстеження будівель, огорожувальних конструкцій будівель тощо).

4. ІНФОРМАЦІЯ, ОТРИМАНА В ХОДІ РОЗГЛЯДУ СПРАВИ

- (44) КП «ДМЕСКО» на виконання пункту 4.1 рішення Дніпровської міської ради від 20.12.2017 № 17/28 «Про внесення змін до рішення міської ради від 27.11.2013

№ 23/43 «Про Інвестиційну програму «Підвищення енергоефективності у бюджетних установах та закладах м. Дніпропетровська із впровадженням «енергетичного перформанс-контракту» (пілотний проект) на 2013 - 2024 роки» (далі - Програма) було проведено відбір виконавців з капітального ремонту з використанням заходів термомодернізації, передбачених Програмою, з урахуванням правил і вимог Європейського банку реконструкції та розвитку (далі - ЄБРР).

- (45) Розпорядженням Дніпровського міського голови від 01.07.2016 № 356-р «Про реалізацію проекту «Підвищення енергоефективності у бюджетних установах та закладах м. Дніпропетровська із впровадженням «енергетичного перформанс-контракту» (пілотний проект)» затверджено склад комітету з конкурсних торгів за проектом «Підвищення енергоефективності у бюджетних установах та закладах м. Дніпропетровська із впровадженням «енергетичного перформанс-контракту» (пілотний проект)» для організації та проведення процедури проведення закупівель товарів (робіт, послуг) згідно з умовами Принципів та правил закупівель товарів, робіт та послуг ЄБРР.
- (46) Згідно з частиною другою статті 6 Закону України «Про публічні закупівлі», закупівля товарів, робіт і послуг за кошти кредитів, позик, що надані відповідно до міжнародних договорів України, зокрема Європейським банком реконструкції та розвитку, здійснюється згідно з правилами і процедурами, встановленими цими організаціями, а в разі невстановлення таких правил і процедур – відповідно до цього Закону.
- (47) Відбір виконавців заходів, передбачених Програмою, відбувався згідно з умовами Принципів та правил закупівель товарів, робіт та послуг ЄБРР (у редакції 2009 року) за процедурою двоступеневого відкритого тендера. Строки проведення процедури – з 20.09.2017 по 12.02.2018.
- (48) За інформацією Департаменту інноваційного розвитку, безпосереднє впровадження заходів, передбачених Програмою, стало можливим після підписання з переможцем процедури конкурсних торгів Контракту на підвищення енергоефективності № 01-07/кп від 07.05.2018, укладеного між КП «ДМЕСКО» та ВАТ «АЛКЕ ІНШААТ САНАЙЕ ВЕ ТІ ДЖАРЕТ» (нове найменування - ВАТ «АКЕЛІК ГРУП») (далі - Контракт на підвищення енергоефективності).
- (49) На сьогодні реалізовано такі заходи:
- виготовлено 81 комплект проектно-кошторисної документації, необхідної для проведення капітальних ремонтів на об'єктах;
 - розроблено 81 проект будівництва (проектна документація);
 - встановлено 32 індивідуальних теплових пункта на 29 об'єктах впровадження енергоефективних заходів;
 - утеплено 31 800 м² стін та прийнято спеціалістами технічного нагляду, ще 8 900 м² знаходяться в стані завершення робіт;
 - виконано заміну дерев'яних вікон на енергоощадні – 5 600 м², ще 1 100 м² монтуються на цей час.
- (50) Впровадження енергоефективних заходів на 84 об'єктах планується завершити до кінця 2020 року.
- (51) Відповідно до частини четвертої Контракту на підвищення енергоефективності № 01-07/кп від 07.05.2018 ВАТ «АЛКЕ ІНШААТ САНАЙЕ ВЕ ТІДЖАРЕТ» (нове

найменування – ВАТ «АКЕЛІК ГРУП») зобов'язується, зокрема, надавати КП «ДМЕСКО» послуги енергетичного менеджменту.

(52) Пунктом 17 частини першої Контракту на підвищення енергоефективності № 01-07/кп від 07.05.2018 ВАТ «АЛКЕ ІНШААТ САНАЙЕ БЕ ТІДЖАРЕТ» (нове найменування – ВАТ «АКЕЛІК ГРУП») встановлено, що вартість Контракту складається із загальної вартості енергозберігальних заходів та послуг енергоменеджменту.

(53) Згідно з частиною п'ятою Контракту на підвищення енергоефективності № 01-07/кп від 07.05.2018 ВАТ «АЛКЕ ІНШААТ САНАЙЕ БЕ ТІДЖАРЕТ» (нове найменування – ВАТ «АКЕЛІК ГРУП») загальна вартість енергозберігальних заходів становить 399 013 248 грн. Фінансування основних енергозберігальних заходів здійснюється за рахунок кредиту ЄБРР.

(54) Вартість енергетичного менеджменту, що здійснює ВАТ «АЛКЕ ІНШААТ САНАЙЕ БЕ ТІДЖАРЕТ» (нове найменування – ВАТ «АКЕЛІК ГРУП»), становить 2 020 000 грн.

(55) Листом від 07.08.2020 № 3/4 Департамент інноваційного розвитку надав звіт КП «ДМЕСКО» про обсяги й напрями використання кредитних коштів, отриманих під гарантію міста:

№ п/п	Напрямок використання кредитних коштів	Контрагент	Договір (контракт)		Період	Сума, грн
			Номер	Дата		
1	Авансовий платіж згідно з умовами контракту з підвищення енергоефективності	ВАТ «АЛКЕ ІНШААТ САНАЙЕ БЕ ТІДЖАРЕТ»	№ 01-07/кп	07.05.2018	III квартал 2019 року	10 655 000
2				07.05.2018	VI квартал 2019 року	38 723 020
3					I квартал 2020 року	4 551 587
4	Оплата за виконані роботи з підвищення енергоефективності в закладах освіти м. Дніпра згідно з актами виконаних робіт (форми КБ-2, КБ-3)	ВАТ «АКЕЛІК ГРУП»	№ 01-07/кп		II квартал	5 828 624
5					III квартал 2019 року	22 106 439
6					VI квартал 2019 року	41 169 653
7					I квартал 2020 року	16 562 523
8					II квартал 2020 року	21 980 154
9	Авансовий платіж згідно з умовами контракту з підвищення енергоефективності				II квартал 2020 року	26 080 476

(56) Крім того, листом від 07.08.2020 № 3/4 Департамент інноваційного розвитку повідомив наступне.

(57) Відповідно до частини другої статті 6 Закону України «Про публічні закупівлі» (у редакції, чинній на момент визначення виконавця Контракту на підвищення енергоефективності № 01-07/кп від 07.05.2018 – 12.02.2018) закупівля товарів, робіт і послуг за кошти кредитів, позик, що надані відповідно до міжнародних договорів України Міжнародним банком реконструкції та розвитку, Міжнародною фінансовою корпорацією, Багатостороннім агентством з гарантування інвестицій, Міжнародною

асоціацією розвитку, Європейським банком реконструкції та розвитку, **Європейським інвестиційним банком, Північним інвестиційним банком, а також іншими міжнародними валютно-кредитними організаціями, здійснюється згідно з правилами і процедурами, встановленими цими організаціями, а в разі невстановлення таких правил і процедур - відповідно до цього Закону.**

- (58) Згідно зі статтею 5.07 Кредитного договору, укладеного між КП «ДМЕСКО» та ЄБРР від 13.12.2013 (зі змінами), крім випадків, коли інше погоджено із ЄБРР, Позичальник має забезпечити аби всі товари, роботи та послуги (у тому числі за КПЕ. але не обмежуючись ними), необхідні для проекту та які мають фінансуватися за рахунок коштів кредиту та гранту, закуповувались відповідно до Принципів та правил ЄБРР щодо закупівель.
- (59) Крім того, відповідно до пункту 4 зазначеної статті Кредитного договору всі контракти підлягають попередньому перегляду ЄБРР відповідно до процедур перегляду, визначених у Принципах та правилах ЄБРР щодо закупівель.
- (60) КП «ДМЕСКО» погоджувало з ЄБРР проект Контракту на підвищення енергоефективності, як це передбачено пунктом 4 статті 5.07 Кредитного договору. Погодження відбувалося шляхом електронного листування з ЄБРР. Крім цього, проект Контракту був складовою частиною тендерної документації двоступеневого тендеру, яка погоджена та складена на основі стандартних тендерних документів ЄБРР.
- (61) Відповідно до листа Департаменту інноваційного розвитку від 14.02.2020 № 6/2-65 загальний обсяг витрат КП «ДМЕСКО» на виконання технічного нагляду згідно з кошторисною документацією становить 6 517 988,00 грн.
- (62) Листом від 10.04.2020 № 3/5-41 Департамент інноваційного розвитку повідомив наступне.
- (63) Відповідно до Контракту на підвищення енергоефективності, укладеного на підставі двоступеневого відкритого тендеру за умовами ЄБРР, щорічна економія коштів на оплату енергоресурсів у бюджетних установах за рахунок впровадження заходів, передбачених інвестиційною програмою «Підвищення енергоефективності у бюджетних установах та закладах м. Дніпра із впровадженням «енергетичного перформанс-контракту» (пілотний проект) на 2013-2034 роки», буде визначатися за такою процедурою: після підписання фінального акта приймання-передачі виконаних основних енергозберігальних заходів розпочинається гарантійний строк (731 день), протягом якого сторона, яка за Контрактом на підвищення енергоефективності впроваджує енергоефективні заходи (далі - ЕСКО), розраховує щомісячну, щоквартальну та щорічну економію витрат. Протягом 30 календарних днів із моменту закінчення гарантійного терміну ЕСКО надає КП «ДМЕСКО» завершальний звіт, який відповідно до частини другої статті 16 Контракту на підвищення енергоефективності повинен містити загальну суму економії витрат, досягнутих протягом гарантійного строку.
- (64) Завершення робіт із впровадження енергоефективних заходів на усіх об'єктах заплановано на кінець 2020 року. Тому щорічна економія коштів на 01.03.2020 **не може бути визначена.**
- (65) Обсяг витрат КП «ДМЕСКО» **на виконання технічного нагляду за роботами, які здійснюються відповідно до інвестиційної програми «Підвищення енергоефективності у**

бюджетних установах та закладах м. Дніпра із впровадженням «енергетичного перформанс-контракту» (пілотний проект) на 2013-2034 роки», з моменту реалізації зазначеного проекту (07.05.2019) становить:

- 2019 рік – 884 652,64 грн;
- 2020 рік на 03.04.2020 – 284 026,62 грн.

(66) **Джерелом фінансування витрат КП «ДМЕСКО» на виконання технічного нагляду за роботами**, які здійснюються відповідно до інвестиційної програми «Підвищення енергоефективності у бюджетних установах та закладах м. Дніпра із впровадженням «енергетичного перформанс-контракту» (пілотний проект) на 2013-2034 роки» у 2019 - 2020 роках, є **кошти міського бюджету міста Дніпра**.

(67) Фінансування витрат КП «ДМЕСКО» на технічний нагляд є складовою частиною бюджету розвитку міста для здійснення заходів із будівництва, реконструкції і реставрації об'єктів виробничої, комунікаційної та соціальної інфраструктури.

(68) Відповідно до листа Державної архітектурно-будівельної інспекції від 16.01.2009 № 22/7-195 замовник може забезпечити здійснення **технічного нагляду** на підконтрольних об'єктах будівництва двома способами:

- **власними силами** (у разі наявності в його структурі відповідних кваліфікованих працівників, які мають відповідний кваліфікаційний сертифікат);
- **залучивши на договірних засадах третіх осіб** (суб'єктів господарювання, які мають отриману в установленому порядку ліцензію на провадження такої діяльності).

(69) Крім того, надавач стверджує, що здійснення технічного нагляду за будівництвом об'єктів є складовою функцій замовника. Відповідно до ДСТУ Б Д. 1.1-1:2013 «Правила визначення вартості будівництва», який має обов'язковий характер під час визначення вартості будівництва об'єктів за рахунок бюджетних коштів, коштів державних і комунальних підприємств, установ та організацій, а також кредитів, наданих під державні гарантії, утримання служби замовника будівництва (у тому числі технагляд) здійснюється за рахунок коштів, передбачених у главі 10 зведеного кошторисного розрахунку вартості будівництва (ЗКР). Ліміт цих коштів визначається відповідно до п. 5.8.13 зазначених Правил в обґрунтованому замовником розмірі, але не більш ніж 2,5 % від підсумку графі 8 глав 1-9 ЗКР.

(70) Договори на виконання робіт зі здійснення технічного нагляду за об'єктами, які визначені інвестиційною програмою «Підвищення енергоефективності у бюджетних установах та закладах м. Дніпра із впровадженням «енергетичного перформанс-контракту» (пілотний проект) на 2013-2034 роки», укладені на суми, зазначені в ЗКР, ЗКР, як складова частина проектної документації на будівництво відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 11.05.2011 № 560 «Про затвердження Порядку затвердження проектів будівництва і проведення їх експертизи та визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України», пройшли експертизу в експертній організації, що відповідає визначеним Міністерством розвитку громад та територій (Мінрегіон) критеріям.

(71) Договори технічного нагляду, як і будь-які інші договори, фінансування яких здійснюється за рахунок коштів місцевого бюджету, відповідно до наказу Міністерства фінансів України від 02.03.2012 № 309 «Про затвердження Порядку реєстрації та обліку бюджетних зобов'язань розпорядників бюджетних коштів та одержувачів бюджетних коштів в органах Державної казначейської служби України» (наказ Мінфіну), реєструються в органах Державної казначейської служби України. Згідно з пунктом 2.1 глави 2 наказу Мінфіну розпорядники бюджетних коштів беруть бюджетні зобов'язання в межах бюджетних асигнувань, установлених кошторисами (планами використання

бюджетних коштів), враховуючи необхідність виконання бюджетних зобов'язань минулих років, узятих на облік органами Казначейства.

- (72) Бюджетні асигнування на оплату технічного нагляду КП «ДМЕСКО» встановлені кошторисом, планом асигнувань, фінансовим планом підприємства в сумі, необхідній для оплати укладених договорів. Фінансування КП «ДМЕСКО» здійснює головний розпорядник коштів міського бюджету відповідно до поданих ним заявок на фінансування на підставі укладених договорів та актів виконаних робіт, тому перевищення суми фінансування з міського бюджету над фактичними витратами КП «ДМЕСКО» на оплату технічного нагляду не допускається.
- (73) Державна казначейська служба України під час реєстрації зобов'язань підприємства, головний розпорядник коштів під час здійснення фінансування з бюджету здійснюють контроль над відповідністю укладених договорів, взятих бюджетних зобов'язань, вимогам законодавства. У зв'язку з тим, що гранична сума витрат на технічний нагляд встановлена ДСТУ Б Д.1.1-1:2013, а головний розпорядник коштів здійснює фінансування цих витрат тільки після документального підтвердження цієї суми, надлишкової компенсації витрат КП «ДМЕСКО» не виникає.
- (74) Витрати КП «ДМЕСКО» на здійснення технічного нагляду робіт із підвищення енергоефективності в бюджетних установах та закладах міста Дніпра не перевищують встановлений законодавством рівень – 2,5 % вартості робіт.
- (75) На запит Антимонопольного комітету України від 21.07.2020 № 500-29/08-10221 стосовно надання додаткової інформації щодо договору між КП «ДМЕСКО» та відкритим акціонерним товариством «АКЕЛІК-ГРУП» № 01-07/кп від 07.05.2018 Держенергоефективності у межах компетенції повідомило:
1. Реалізація механізму енергосервісу здійснюється на підставі Законів України «Про запровадження нових інвестиційних можливостей, гарантування прав та законних інтересів суб'єктів підприємницької діяльності для проведення масштабної енергомодернізації» (далі - Закон про енергосервіс) та «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо запровадження нових інвестиційних можливостей, гарантування прав та законних інтересів суб'єктів підприємницької діяльності для проведення масштабної енергомодернізації», а також відповідних підзаконних нормативно-правових актів, прийнятих на виконання положень цих законів.
 2. Відповідно пункту 3 статті 1 Закону про енергосервіс **енергосервісним** є такий договір, предметом якого є **здійснення енергосервісу виконавцем енергосервісу**, оплата якого здійснюється за рахунок досягнутого в результаті здійснення енергосервісу скорочення споживання та/або витрат на оплату паливно-енергетичних ресурсів та/або житлово-комунальних послуг порівняно із споживанням (витратами) за відсутності таких заходів.
 3. Основою перевагою енергосервісного договору, який дозволяє інвестору здійснювати довгострокові інвестиції та отримувати гарантії повернення своїх фінансових ресурсів, є передбачене Бюджетним кодексом України право розпорядників бюджетних коштів брати на себе **довгострокові бюджетні зобов'язання**. Згідно з пунктом 21¹ статті 2 Бюджетного кодексу України довгострокове зобов'язання за енергосервісом – зобов'язання за енергосервісним договором **розпорядника бюджетних коштів**, в оперативному управлінні або господарському віданні якого знаходиться об'єкт, щодо якого здійснюється закупівля енергосервісу, відповідно до якого необхідно здійснити платежі протягом майбутніх та/або поточного бюджетних періодів у межах суми скорочення видатків на оплату комунальних послуг та енергоносіїв.
 4. Також відповідно до пункту 47 вищезгаданої статті Бюджетного кодексу **розпорядник бюджетних коштів** - бюджетна установа в особі її керівника, уповноважена на отримання бюджетних асигнувань, взяття бюджетних зобов'язань, довгострокових зобов'язань за енергосервісом та здійснення витрат бюджету, та відповідно до п. 38

одержувач бюджетних коштів - це суб'єкт господарювання, громадська чи інша організація, яка не має статусу бюджетної установи, уповноважена розпорядником бюджетних коштів на здійснення заходів, передбачених бюджетною програмою, та отримує на їх виконання кошти бюджету.

5. **Відтак, згідно з Бюджетним кодексом України КП «ДМЕСКО» не є розпорядником бюджетних коштів, а тому не може брати на себе довгострокові бюджетні зобов'язання за енергосервісом.**
6. Згідно з частиною першою статті 2 цього ж Закону **публічні закупівлі енергосервісу** здійснюються за процедурами публічних закупівель у порядку, встановленому Законом України «Про публічні закупівлі» для закупівель послуг, з урахуванням особливостей, встановлених цим Законом.
7. Також, згідно зі статтею 17 договору № 01-07/кп від 07.05.2018 між КП «ДМЕСКО» і ТОВ «АКЕЛІК-ГРУП», заходи з енергозбереження фінансуються за рахунок кредитів Європейського банку реконструкції та розвитку та за рахунок Фонду Східноєвропейського партнерства з енергоефективності та екології.
8. Відтак, відповідно до частини другої статті 6 Закону України «Про публічні закупівлі» (в редакції, що діяла на дату укладання договору між КП «ДМЕСКО» і ТОВ «АКЕЛІК-ГРУП») закупівля товарів, робіт і послуг за кошти кредитів, позик, грантів, що надані відповідно до міжнародних договорів України Міжнародним банком реконструкції та розвитку, Міжнародною фінансовою корпорацією, Багатостороннім агентством з гарантування інвестицій, Міжнародною асоціацією розвитку, Європейським банком реконструкції та розвитку, Європейським інвестиційним банком, Північним інвестиційним банком, а також іншими міжнародними валютно-кредитними організаціями, здійснюється згідно з **правилами і процедурами, встановленими цими організаціями**, а в разі невстановлення таких правил і процедур - відповідно до цього Закону

5. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

5.1. Законодавство у сфері державної допомоги

- (76) Відповідно до пункту 1 частини першої статті 1 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» (далі – Закон) державна допомога суб'єктам господарювання (далі – державна допомога) – підтримка у будь-якій формі суб'єктів господарювання за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів, що спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції, створюючи переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності.
- (77) Державна підтримка є державною допомогою, якщо одночасно виконуються такі умови:
 - підтримка надається суб'єкту господарювання;
 - державна підтримка здійснюється за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів;
 - підтримка створює переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності;
 - підтримка спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції.
- (78) Відповідно до частини другої статті 1 Закону терміни «суб'єкт господарювання», «товар», «економічна конкуренція (конкуренція)» вживаються у Законі у значенні, наведеному в Законі України «Про захист економічної конкуренції».
- (79) Відповідно до статті 264 Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода), сторони домовились, що вони

застосовуватимуть статті 262, 263 (3) або 263 (4) Угоди з використанням як джерела тлумачення критеріїв, що впливають із застосування статей 106, 107 та 93 Договору про функціонування Європейського Союзу, зокрема відповідну судову практику Суду Європейського Союзу, а також відповідне вторинне законодавство, рамкові положення, керівні принципи та інші чинні адміністративні акти Європейського Союзу.

- (80) Відповідно до пункту 187 Повідомлення Європейської комісії щодо поняття державної допомоги згідно зі статтею 107 (1) Договору про функціонування Європейського Союзу (далі – Повідомлення) заходи з підтримки, яка надається державою, вважаються такими, що спотворюють конкуренцію або загрожують спотворенням конкуренції, коли вони покращують конкурентну позицію їх отримувача порівняно з іншими суб'єктами господарювання, які є його конкурентами. На практиці вважається, що спотворення конкуренції у значенні, передбаченому статтею 107 (1) Договору про функціонування Європейського Союзу, існує тоді, коли держава надає фінансові переваги суб'єкту господарювання в лібералізованому секторі, де існує або може існувати конкуренція.

5.2. Законодавство у сфері надання державних гарантій

- (81) Згідно з частиною другою статті 17 Бюджетного кодексу України місцеві гарантії можуть надаватися, зокрема, за рішенням міської ради для забезпечення повного або часткового виконання боргових зобов'язань суб'єктів господарювання - резидентів України, що належать до комунального сектору економіки міста, розташовані на відповідній території та здійснюють на цій території реалізацію інвестиційних проектів, метою яких є розвиток комунальної інфраструктури або впровадження ресурсозберігаючих технологій.
- (82) Відповідно до частини третьої статті 17 Бюджетного кодексу України державні/місцеві гарантії надаються на умовах платності, строковості, а також забезпечення виконання зобов'язань у спосіб, передбачений законом.

5.3. Законодавство про освіту

- (83) Відповідно до статті 1 Закону України «Про освіту» заклад освіти - юридична особа публічного чи приватного права, основним видом діяльності якої є освітня діяльність, при цьому освітня діяльність - діяльність суб'єкта освітньої діяльності, спрямована на організацію, забезпечення та реалізацію освітнього процесу у формальній та/або неформальній освіті.
- (84) Відповідно до статті 10 Закону України «Про освіту» невід'ємними складниками системи освіти є: дошкільна освіта, повна загальна середня освіта, позашкільна освіта, спеціалізована освіта, професійна (професійно-технічна) освіта, фахова передвища освіта, вища освіта, освіта дорослих, у тому числі післядипломна освіта.
- (85) Відповідно до статті 4 Закону України «Про освіту» держава забезпечує: безоплатність дошкільної, повної загальної середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти відповідно до стандартів освіти; розвиток дошкільної, повної загальної середньої, позашкільної, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої, вищої і післядипломної освіти відповідно до законодавства:
- для здобувачів дошкільної та повної загальної середньої освіти - за рахунок розвитку мережі закладів освіти всіх форм власності та їх фінансового забезпечення у порядку, встановленому законодавством, і в обсязі, достатньому для забезпечення

права на освіту всіх громадян України, іноземних громадян та осіб без громадянства, які постійно або тимчасово проживають на території України;

- для здобувачів позашкільної, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та післядипломної освіти - у закладах освіти чи інших суб'єктів освітньої діяльності за рахунок фінансування з державного та/або місцевого бюджетів у порядку, встановленому законодавством;
- для здобувачів вищої освіти - у закладах освіти за рахунок фінансування з державного та/або місцевого бюджетів у порядку, встановленому законодавством.

(86) Відповідно до частини першої статті 6 Закону України «Про загальну середню освіту» громадянам України незалежно від раси, кольору шкіри, особливостей інтелектуального, соціального і фізичного розвитку, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, стану здоров'я, особливих освітніх потреб, місця проживання, складних життєвих умов, мовних або інших ознак забезпечується доступність і **безоплатність здобуття повної загальної середньої освіти у державних і комунальних навчальних закладах.**

(87) Відповідно до частини другої статті 3 Закону України «Про дошкільну освіту» держава забезпечує доступність і безоплатність дошкільної освіти в державних і комунальних закладах дошкільної освіти у межах державних вимог до змісту, рівня й обсягу дошкільної освіти (Базового компонента дошкільної освіти) та обов'язкову дошкільну освіту дітей старшого дошкільного віку.

(88) Відповідно до підпункту 1 пункту «б» статті 32 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» до відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад належать забезпечення в межах наданих повноважень доступності і безоплатності освіти і медичного обслуговування на відповідній території.

5.4. Законодавство у сфері енергоефективності

(89) Відповідно до статті 16 Закону України «Про енергетичну ефективність будівель» фінансування заходів із забезпечення (підвищення рівня) енергетичної ефективності будівель здійснюється за рахунок власника (співвласників) будівель, коштів державного і місцевих бюджетів, інших не заборонених законом джерел, а також на засадах державно-приватного партнерства або енергосервісу.

(90) Згідно зі статтею 16 Закону України «Про енергетичну ефективність будівель» державна підтримка заходів із забезпечення (підвищення рівня) енергетичної ефективності будівель може здійснюватися, зокрема, шляхом надання державних та місцевих гарантій за кредитами.

(91) Відповідно до статті 12 Закону України «Про енергозбереження» джерелами фінансування заходів щодо ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів є Державний фонд енергозбереження, власні та позикові кошти підприємств, установ і організацій, Державний бюджет України, місцеві бюджети, а також інші джерела.

5.5. Технічний нагляд

(92) Відповідно до статті 1 Закону України «Про архітектурну діяльність» технічний нагляд - здійснення замовником контролю за дотриманням проектних рішень та вимог законодавства у сфері технічного та авторського нагляду державних стандартів,

будівельних норм і правил, а також контролю за якістю виконаних робіт та їх обсягами під час будівництва або зміни (у тому числі шляхом знесення) об'єкта містобудування.

(93) Статтею 11 зазначеного Закону встановлено:

- технічний нагляд забезпечується замовником та здійснюється особами, які мають кваліфікаційний сертифікат;
- авторський нагляд здійснюється архітектором - автором проекту об'єкта архітектури, іншими розробниками затвердженого проекту або уповноваженими ними особами. Авторський нагляд здійснюється відповідно до законодавства та договору із замовником;
- у разі виявлення відхилень від проектних рішень, допущених під час будівництва об'єкта архітектури, та відмови підрядника щодо їх усунення особа, яка здійснює авторський або технічний нагляд, повідомляє про це замовника і орган державного архітектурно-будівельного контролю для вжиття заходів відповідно до законодавства;
- порядок проведення авторського і технічного нагляду встановлюється Кабінетом Міністрів України;
- обов'язок щодо здійснення технічного нагляду може бути покладений замовником на спеціалізовану організацію чи спеціаліста з технічного нагляду або на інженера-консультанта, з визначенням у договорі підряду їхніх повноважень. Примірні форми договорів про здійснення технічного нагляду та про надання інженерно-консультаційних послуг у будівництві затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері архітектури.

5.6. Послуги, що становлять загальний економічний інтерес

(94) Згідно з пунктом 14 частини першої статті 1 Закону послуги, що становлять загальний економічний інтерес, - послуги, пов'язані із задоволенням особливо важливих загальних потреб громадян, що не можуть надаватися на комерційній основі без державної підтримки.

(95) Відповідно до пункту 2 частини другої статті 3 Закону дія цього Закону не поширюється, зокрема, на підтримку господарської діяльності, пов'язаної з наданням послуг, що становлять загальний економічний інтерес, у частині компенсації обґрунтованих витрат на надання таких послуг.

(96) Відповідно до статті 264 Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі - Угода), сторони домовились, що вони застосовуватимуть статті 262, 263 (3) або 263 (4) Угоди з використанням як джерела тлумачення критеріїв, що впливають із застосування статей 106, 107 та 93 Договору про функціонування Європейського Союзу, зокрема відповідну судову практику Суду Європейського Союзу, а також відповідне вторинне законодавство, рамкові положення, керівні принципи та інші чинні адміністративні акти Європейського Союзу.

(97) Згідно з пунктом «с» додатка XXIII до глави 10 розділу IV Угоди послуги загального економічного інтересу визначені як «економічна діяльність, яку органи влади визначають як особливо важливу для громадян, і яка не може здійснюватися (або могла б здійснюватися за інших умов) без державного втручання. Така діяльність повинна виявляти особливий характер порівняно із загальним економічним інтересом інших видів економічної діяльності».

- (98) Щоб бути класифікованими як послуги, що становлять загальний економічний інтерес, послуги повинні бути адресовані громадянам або бути в інтересах суспільства в цілому.
- (99) Згідно зі статтею 263 (4) Угоди Сторони протягом п'яти років з дати набрання чинності Угодою мають забезпечити, щоб фінансова та організаційна структура будь-якого підприємства, яке користується спеціальним чи виключним правом, наданим Україною або державою-членом Європейського Союзу, або є вповноваженим на надання послуг, що мають загальний економічний інтерес, і яке отримує компенсацію за надання публічних послуг у будь-якій формі щодо такої послуги, була коректно відображена в окремих бухгалтерських рахунках таким чином, щоб чітко відстежувалось таке:
- витрати та доходи, пов'язані з усіма товарами або послугами, щодо яких підприємству надано спеціальне або виключне право, або усіма послугами, які мають загальний економічний інтерес та які підприємство вповноважене надавати, і, з іншого боку, витрати та доходи, пов'язані з кожним іншим окремим товаром або послугою, щодо яких підприємство здійснює діяльність;
 - повна інформація щодо методів, відповідно до яких витрати та доходи призначаються або розподіляються за різними видами діяльності. Ці методи мають базуватися на принципах бухгалтерського обліку - обумовленості, об'єктивності, прозорості та послідовності відповідно до міжнародно-визнаних методологій бухгалтерського обліку, зокрема калькуляції витрат за видом діяльності, та мають базуватися на даних аудиту.
- (100) Відповідно до статті 262 (4) Угоди підприємства, уповноважені надавати послуги, що мають загальний економічний інтерес, або такі, які мають характер прибуткової монополії, підпорядковуються правилам, що містяться в цій Частині, в тій мірі, в якій застосування цих правил юридично або фактично не перешкоджає виконанню окремих завдань, визначених для них. Розвиток торгівлі не має зазнавати впливу настільки, наскільки це суперечитиме інтересам Сторін.
- (101) У своєму рішенні від 24.07.2003 № 280/00 у справі Altmark Trans GmbH, Regierungspräsidium Magdeburg v Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH Європейський суд визнав, що компенсація витрат суб'єкта господарювання, пов'язаних із наданням послуг, що становлять загальний економічний інтерес (далі - ПЗЕІ), не є державною допомогою у значенні статті 107 Договору, за умови, що задовольняються чотири сукупних критерії (далі - критерії Altmark):
- суб'єкт господарювання має чітко визначені зобов'язання надавати громадські послуги (обслуговувати населення);
 - параметри, на підставі яких обчислюється компенсація, є визначеними заздалегідь об'єктивним і прозорим способом;
 - компенсація не є надмірною і не перевищує необхідної суми для покриття всіх або частини витрат, яких зазнає суб'єкт господарювання у зв'язку з наданням послуг загального економічного інтересу. Зокрема, компенсація не може перевищувати суму, необхідну для покриття чистої фінансової різниці між понесеними витратами та отриманими доходами підприємства при виконанні зобов'язання надавати відповідні громадські послуги загального інтересу, з урахуванням доходу, який залишається у підприємства, та розумного рівня прибутку;
 - якщо суб'єкт господарювання, який надає послуги, обирається не шляхом проведення конкурентної процедури публічних закупівель, яка б дозволила обрати пропозицію з найнижчою ціною за надання таких послуг, тоді рівень компенсації визначається, ґрунтуючись на аналізі витрат, які є типовими для суб'єкта господарювання, який міг би надавати такі послуги, з урахуванням відповідного доходу та обґрунтованого прибутку.

5.7. Критерії оцінки допустимості державної допомоги, яка спрямована на послуги, що становлять загальний економічний інтерес

- (102) Якщо критеріїв Altmark не дотримано, з урахуванням положень статей 264 та 267 Угоди, для проведення відповідної оцінки застосовуються положення рішення Комісії № 2012/21/ЄС від 20 грудня 2011 року щодо застосування статті 106 (2) Договору про функціонування Європейського Союзу до державної допомоги у формі компенсації витрат на надання державних послуг певним суб'єктам господарювання, яким доручено надання послуг загального економічного інтересу (далі - Рішення).
- (103) Рішення встановлює умови, за яких державна допомога у вигляді компенсації за обслуговування населення, яка надається певним суб'єктам господарювання, що несуть відповідальність за надання послуг загального економічного значення, вважається сумісною з внутрішнім ринком і звільняється від зобов'язання з повідомлення, що передбачено в частині третій статті 108 Договору.
- (104) Частиною першою статті 2 Рішення визначено, що Рішення застосовується до державної допомоги у вигляді компенсації за обслуговування населення, яка надається суб'єктам господарювання, що несуть відповідальність за надання послуг загального економічного значення, як зазначається в частині другій статті 106 Договору, що підпадає під одну з наступних категорій, зокрема, компенсація, що не перевищує щорічної суми в розмірі 15 мільйонів євро, для надання послуг загального економічного значення в галузях, що не стосуються перевезень і транспортної інфраструктури.
- (105) Згідно з частиною другою статті 2 Рішення, це Рішення застосовується тільки якщо період, протягом якого суб'єкт господарювання несе відповідальність за надання послуг загального економічного значення, не перевищує 10 років.
- (106) Відповідно до статті 4 Рішення зобов'язання щодо надання послуг, що становлять загальний економічний інтерес **повинно містити:**
- зміст і тривалість зобов'язань щодо надання послуг, що становлять загальний економічний інтерес;
 - назву суб'єкта господарювання і, де це необхідно, територію, на яку поширюються його послуги;
 - характер будь-яких виключних або спеціальних прав, які було надано державним органом влади суб'єкту господарювання щодо ПЗЕІ;
 - методику розрахунку компенсації, контролю та перегляду компенсації;
 - механізм для уникнення і повернення надмірної компенсації;
 - посилання на рішення або сукупність рішень, де визначено зазначені зобов'язання.
- (107) Статтею 5 Рішення встановлено, що сума компенсації не повинна перевищувати необхідне для покриття собівартості виконання зобов'язання з обслуговування населення, включаючи обґрунтований прибуток.
- (108) Витрати, які беруться до уваги, становлять усі витрати на надання послуги загального економічного значення. Вони розраховуються на основі загальноприйнятих принципів розрахунку витрат таким чином:
- якщо діяльність відповідного суб'єкта господарювання полягає виключно в наданні послуги загального економічного значення, враховуються усі його витрати;

- якщо суб'єкт господарювання також веде діяльність, що не підпадає під сферу застосування послуги загального економічного значення, враховуються виключно витрати, що стосуються послуги загального економічного значення;
- витрати, що стосуються послуги загального економічного значення, можуть включати усі прямі витрати на надання послуги загального економічного значення і належну частину витрат, що є спільними для послуги загального економічного значення та іншої діяльності;
- витрати, пов'язані з інвестиціями, особливо стосовно інфраструктури, можуть, якщо необхідно, враховуватись для надання послуги загального економічного значення.

(109) Згідно зі статтею 6 Рішення надавачі державної допомоги гарантують, що компенсація, виплачена за надання послуги загального економічного значення, відповідає вимогам, встановленим у цьому Рішенні, і, зокрема, що суб'єкт господарювання не отримує компенсації, яка перевищує суму, встановлену відповідно до статті 5 Рішення. Вони проводять регулярні перевірки або забезпечують проведення таких перевірок щонайменше кожні 3 роки протягом періоду таких повноважень та наприкінці такого періоду.

(110) Якщо суб'єкт господарювання отримав компенсацію, що перевищує суму, встановлену відповідно до статті 5 Рішення, держава-член вимагає від відповідного суб'єкта господарювання повернення будь-якої отриманої надлишкової компенсації. Якщо сума надлишкової компенсації не перевищує 10 % суми середньої річної компенсації, така надлишкова компенсація може переноситись на наступний період і враховуватись із суми компенсації, що сплачуватиметься за такий період.

(111) Крім того, відповідно до пункту 8 частини першої статті 1 Закону незаконна державна допомога – нова державна допомога, надана без повідомлення Уповноваженого органу або в період після повідомлення, але до прийняття Уповноваженим органом рішення про допустимість державної допомоги для конкуренції, або надана всупереч рішенню Уповноваженого органу про визнання нової державної допомоги недопустимою для конкуренції, крім категорій державної допомоги, надавачі якої згідно із цим Законом звільнені від обов'язку повідомлення про нову державну допомогу.

6. ВИСНОВКИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ РОЗГЛЯДУ СПРАВИ

6.1. Наявність державної допомоги в частині фінансування заходів з енергоефективності та термомодернізації закладів освіти

6.1.1. Надання підтримки суб'єкту господарювання

(112) Відповідно до статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» суб'єкт господарювання - юридична особа незалежно від організаційно-правової форми та форми власності чи фізична особа, що здійснює діяльність з виробництва, реалізації, придбання товарів, іншу господарську діяльність, у тому числі яка здійснює контроль над іншою юридичною чи фізичною особою; група суб'єктів господарювання, якщо один або декілька з них здійснюють контроль над іншими.

(113) Частиною першою статті 3 Господарського кодексу України визначено, що під господарською діяльністю у цьому Кодексі розуміється діяльність суб'єктів господарювання у сфері суспільного виробництва, спрямована на виготовлення та реалізацію продукції, виконання робіт чи надання послуг вартісного характеру, що мають цінову визначеність.

(114) Разом із тим, враховуючи, що:

- відповідно до частини першої статті 6 Закону України «Про загальну середню освіту» громадянам України незалежно від раси, кольору шкіри, особливостей інтелектуального, соціального і фізичного розвитку, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, стану здоров'я, особливих освітніх потреб, місця проживання, складних життєвих умов, мовних або інших ознак забезпечується доступність і безоплатність здобуття повної загальної середньої освіти у державних і комунальних навчальних закладах;
- відповідно до пункту 29 Повідомлення Комісії щодо поняття державної допомоги згідно зі статтею 107(1) ДФЕС (далі – Повідомлення Комісії) надання загальної освіти в рамках національної освітньої системи за рахунок коштів і під наглядом держави може вважатися неекономічною діяльністю. Суд справедливості постановив, що держава «шляхом створення та забезпечення функціонування такої системи загальної освіти, яка фінансується повністю або переважно за рахунок державних коштів, а не коштів учнів або їхніх батьків, не має наміру здійснювати діяльність заради отримання прибутку, а виконує своє завдання перед населенням у соціальній, культурній та освітній сферах»;
- згідно з пунктом 32 Повідомлення Комісії на неекономічний характер загальної освіти, у принципі, не впливає той факт, що учні або їхні батьки іноді мусять сплачувати кошти на навчання або вступ, які використовуються для покриття операційних витрат системи. Такі фінансові внески, як правило, покривають лише частку реальних витрат, пов'язаних із наданням послуги, а тому не вважаються платою за надання послуги. Отже, вони не впливають на неекономічний характер загальної освіти, яка фінансується переважно за рахунок коштів держави, заклади освіти, в яких здійснюються заходи з енергоефективності та термомодернізації, **не є суб'єктами господарювання** у розумінні Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

6.1.2. Надання підтримки за рахунок ресурсів держави

(115) Відповідно до матеріалів справи фінансова підтримка надається у формі бюджетного фінансування видатків КП «ДМЕСКО», пов'язаних зі сплатою та обслуговуванням боргових зобов'язань за інвестиційною програмою «Підвищення енергоефективності у бюджетних установах та закладах м. Дніпра із впровадженням енергетичного перфоменс-контракту» (пілотний проект) та Кредитного договору від 13 грудня 2013 року, відповідно до яких фінансуються заходи з енергоефективності та термомодернізації закладів освіти,.

(116) Пунктом 4 частини першої статті 1 Закону встановлено, що місцеві ресурси - рухоме і нерухоме майно, кошти місцевих бюджетів, інші кошти, земля, природні ресурси, що є у власності територіальних громад сіл, селищ, міст, районів у містах, об'єкти їх спільної власності, що перебувають в управлінні районних і обласних рад, майно, що належить Автономній Республіці Крим, управління яким здійснює Рада міністрів Автономної Республіки Крим.

(117) Отже, фінансування видатків КП «ДМЕСКО» пов'язаних зі сплатою та обслуговуванням боргових зобов'язань за інвестиційною програмою «Підвищення енергоефективності у бюджетних установах та закладах м. Дніпра із впровадженням енергетичного перфоменс-контракту» (пілотний проект) та Кредитного договору від 13 грудня 2013, року відповідно до яких фінансуються заходи з енергоефективності та термомодернізації закладів освіти, **є місцевим ресурсом** у значенні Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

6.1.3. Створення переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності

- (118) Згідно з пунктом 66 Повідомлення Комісії щодо поняття державної допомоги згідно зі статтею 107(1) ДФЄС (далі – Повідомлення Комісії) перевагою вважається будь-яка економічна вигода, яка була б недоступною для суб'єкта господарювання за звичайних ринкових умов, тобто за відсутності втручання держави. При цьому будь-яка компенсація витрат, пов'язаних із виконанням нормативних обов'язків, передбачає надання переваги.
- (119) Відповідно до пункту 97 Повідомлення Комісії у разі, якщо операція проводилася із застосуванням процедури торгів або на рівних умовах, це є прямим і конкретним доказом її відповідності ринковим умовам.
- (120) При цьому процедура торгів має бути конкурентною, щоб усі зацікавлені учасники, які відповідають умовам, могли взяти участь у процесі, прозорою, щоб усі зацікавлені учасники мали право на отримання належної інформації на кожному етапі процедури торгів, та недискримінаційною.
- (121) Разом із тим, враховуючи, що діяльність закладів освіти не має на меті отримання прибутку та є безкоштовною, не реалізується на ринку, не бере участі в господарському обороті, фінансування видатків КП «ДМЕСКО», пов'язаних зі сплатою та обслуговуванням боргових зобов'язань за інвестиційною програмою «Підвищення енергоефективності у бюджетних установах та закладах м. Дніпра із впровадженням енергетичного перфоменс-контракту» (пілотний проект) та Кредитного договору від 13 грудня 2013 року, відповідно до яких фінансуються заходи з енергоефективності та термомодернізації закладів освіти, **не надає** закладам освіти **переваг** для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності, у розумінні Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

6.1.4. Спотворення або загроза спотворення економічної конкуренції

- (122) Згідно зі статтею 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції», економічна конкуренція (конкуренція) – це змагання між суб'єктами господарювання з метою здобуття завдяки власним досягненням переваг над іншими суб'єктами господарювання, внаслідок чого споживачі, суб'єкти господарювання мають можливість вибирати між кількома продавцями, покупцями, а окремий суб'єкт господарювання не може визначати умови обороту товарів на ринку. Ринок, у свою чергу, є сферою обороту товару (взаємозамінних товарів), на який протягом певного часу і в межах певної території є попит і пропозиція.
- (123) Отже, для того щоб мати вплив на економічну конкуренцію (спотворювати або загрожувати спотворенням конкуренції), державна підтримка суб'єкту господарювання повинна стосуватися діяльності такого суб'єкта щодо виробництва товару (виконання робіт, надання послуг), який має вартісний характер і цінову визначеність та бере участь у господарському обороті на ринку.
- (124) Відповідно до пункту 187 Повідомлення Комісії, заходи з підтримки, яка надається державою, вважаються такими, що спотворюють конкуренцію або становлять загрозу для неї, коли вони покращують конкурентну позицію їх отримувача порівняно з іншими суб'єктами господарювання, які є його конкурентами. На практиці вважається, що спотворення конкуренції у значенні, передбаченому статтею 107(1) Договору, існує

тоді, коли держава надає фінансові переваги суб'єкту господарювання в лібералізованому секторі, де існує або може існувати конкуренція.

- (125) Отже, фінансування видатків КП «ДМЕСКО», пов'язаних зі сплатою та обслуговуванням боргових зобов'язань за інвестиційною програмою «Підвищення енергоефективності у бюджетних установах та закладах м. Дніпра із впровадженням енергетичного перфоменс-контракту» (пілотний проект) та Кредитного договору від 13 грудня 2013 року, відповідно до яких фінансуються заходи з енергоефективності та термомодернізації закладів освіти, діяльність яких не має на меті отримання прибутку та є безкоштовною, не реалізується на ринку, не бере участі в господарському обороті, не спотворює та **не загрожуватиме спотворенням економічної конкуренції** у розумінні Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

6.1.5. Віднесення повідомленої державної підтримки до державної допомоги

- (126) Повідомлена державна підтримка у формі фінансування у 2020 році видатків КП «ДМЕСКО», пов'язаних зі сплатою та обслуговуванням боргових зобов'язань за інвестиційною програмою «Підвищення енергоефективності у бюджетних установах та закладах м. Дніпра із впровадженням енергетичного перфоменс-контракту» (пілотний проект) та Кредитного договору від 13 грудня 2013 року, відповідно до яких фінансуються заходи з енергоефективності та термомодернізації закладів освіти, **не є державною допомогою** відповідно до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

6.2. Наявність державної підтримки КП «ДМЕСКО» у частині фінансування витрат, пов'язаних із забезпеченням виконання заходів з енергоефективності та термомодернізації закладів освіти

6.2.1. Надання послуг, то становлять загальний економічний інтерес

- (127) Щоб бути класифікованими як послуги, що становлять загальний економічний інтерес, послуги повинні бути адресовані громадянам або бути в інтересах суспільства в цілому та не можуть надаватися на комерційній основі без державної підтримки.
- (128) КП «ДМЕСКО» забезпечує виконання заходів з енергоефективності та термомодернізації закладів освіти, які, у свою чергу, забезпечують навчання населення міста й благополуччя та гостей міста (громадян).
- (129) Враховуючи викладене, виконання заходів з енергоефективності та термомодернізації закладів освіти, які забезпечують, може розглядатися як послуга, що становить загальний економічний інтерес.

6.2.2. Непоширення дії Закону на підтримку господарської діяльності, пов'язаної з наданням послуг, що становлять загальний економічний інтерес

- (130) Відповідно до статті 3 Закону дія цього Закону не поширюється на будь-яку підтримку господарської діяльності, пов'язаної, зокрема, з наданням послуг, що становлять загальний економічний інтерес, у частині компенсації обґрунтованих витрат на надання таких послуг.

(131) Компенсація витрат суб'єкта господарювання, пов'язаних із наданням послуг, що становлять ПЗЕІ, не є державною допомогою у значенні статті 107 Договору, за умови, якщо задовольняються чотири сукупних критерії Altmark:

- *суб'єкт господарювання, що отримує компенсацію, має чітко визначені зобов'язання надавати громадські послуги (обслуговування населення).*

Відповідно до рішення Дніпровської міської ради від 27.11.2013 № 23/43 «Про Інвестиційну програму «Підвищення енергоефективності у бюджетних установах та закладах м. Дніпропетровська із впровадженням «енергетичного перфоманс-контракту» (пілотний проект) на 2013 - 2024 роки» та Кредитного договору від 13 грудня 2013 року, укладеного між комунальним підприємством «Дніпропетровська муніципальна енергосервісна компанія» Дніпровської міської ради та Європейським банком реконструкції та розвитку, для реалізації інвестиційної програми «Підвищення енергоефективності у бюджетних установах та закладах м. Дніпра із впровадженням «енергетичного перфоманс-контракту», КП «ДМЕСКО» має чітко визначені зобов'язання надавати громадські послуги (обслуговування населення), зокрема послуги забезпечення виконання заходів з енергоефективності та термомодернізації закладів освіти.

Отже, критерій Altmark щодо чіткого визначення зобов'язань надавати громадські послуги дотримано;

- *параметри, на підставі яких обчислюється компенсація, є визначеними заздалегідь об'єктивним і прозорим способом.*

Надавач не надав доказів того, що параметри, на підставі яких обчислюється компенсація за надання послуг із забезпечення виконання заходів з енергоефективності та термомодернізації закладів освіти, є визначеними заздалегідь об'єктивним і прозорим способом.

Отже, критерію Altmark щодо визначення параметрів, на підставі яких обчислюється компенсація, не дотримано;

- *компенсація не є надмірною і не перевищує необхідної суми для покриття всіх або частини витрат, яких зазнає суб'єкт господарювання у зв'язку з наданням послуг загального економічного інтересу. Зокрема, компенсація не може перевищувати суму, необхідну для покриття чистої фінансової різниці між понесеними витратами та отриманими доходами підприємства при виконанні зобов'язання надавати відповідні громадські послуги загального інтересу, з урахуванням доходу, який залишається в підприємства, та розумного рівня прибутку.*

Надавач не надав доказів того, що компенсація не є надмірною і не перевищує необхідної суми для покриття всіх або частини витрат, яких зазнає КП «ДМЕСКО» у зв'язку з наданням ПЗЕІ щодо кожного конкретного об'єкта, на якому здійснюються заходи з енергоефективності та термомодернізації.

Отже, критерію щодо неперевищення необхідної суми для покриття всіх або частини витрат, яких зазнає суб'єкт господарювання у зв'язку з наданням послуг загального економічного інтересу, не дотримано;

- *якщо суб'єкт господарювання, який надає послуги, обирається не шляхом проведення конкурентної процедури публічних закупівель, яка б дозволила обрати пропозицію з найнижчою ціною за надання таких послуг, тоді рівень компенсації визначається, ґрунтуючись на аналізі витрат, які є типовими для суб'єкта господарювання, який зміг би надавати такі послуги, з урахуванням відповідного доходу та обґрунтованого прибутку.*

КП «ДМЕСКО» не було обрано на конкурсних засадах для виконання заходів з енергоефективності та термомодернізації закладів освіти, також відсутня інформація про

те, що аналіз витрат було розраховано з урахуванням витрат, які були б понесені типовим суб'єктом господарювання, який зміг би надавати такі послуги.

Отже, критерію щодо обрання суб'єкта господарювання шляхом проведення конкурентної процедури публічних закупівель та розрахунку витрат урахуванням витрат, які були б понесені типовим суб'єктом господарювання, який зміг би надавати такі послуги, не дотримано.

- (132) Тобто, Департамент інноваційного розвитку Дніпровської міської ради не надав достатніх обґрунтувань того, що компенсація на надання послуг, які становлять загальний економічний інтерес, є обґрунтованою, тобто не перевищує суми, необхідної для покриття чистої фінансової різниці між понесеними при наданні ПЗЕІ витратами та доходами суб'єкта господарювання від надання ПЗЕІ щодо кожного конкретного об'єкта. Також відсутній опис заходів щодо уникнення та повернення будь-якої надмірної компенсації.
- (133) Враховуючи викладене, чотирьох сукупних критеріїв Altmark кумулятивно не дотримано.
- (134) Отже, державна підтримка для здійснення заходів щодо компенсації витрат за надання послуг забезпечення виконання заходів з енергоефективності та термомодернізації закладів освіти **не може вважатися компенсацією обґрунтованих витрат** на надання послуг, що становлять загальний економічний інтерес, відповідно до частини другої статті 3 Закону.

6.3. Наявність державної допомоги в частині фінансування витрат, пов'язаних із забезпеченням виконання заходів з енергоефективності та термомодернізації закладів освіти

6.3.1. Надання підтримки суб'єкту господарювання

- (135) Відповідно до статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» суб'єкт господарювання - юридична особа незалежно від організаційно-правової форми та форми власності чи фізична особа, що здійснює діяльність з виробництва, реалізації, придбання товарів, іншу господарську діяльність, у тому числі яка здійснює контроль над іншою юридичною чи фізичною особою; група суб'єктів господарювання, якщо один або декілька з них здійснюють контроль над іншими.
- (136) Частиною першою статті 3 Господарського кодексу України визначено, що під господарською діяльністю у цьому Кодексі розуміється діяльність суб'єктів господарювання у сфері суспільного виробництва, спрямована на виготовлення та реалізацію продукції, виконання робіт чи надання послуг вартісного характеру, що мають цінову визначеність.
- (137) За наведених умов КП «ДМЕСКО», що забезпечує відповідно до інвестиційної програми «Підвищення енергоефективності у бюджетних установах та закладах м. Дніпра із впровадженням енергетичного перфоменс-контракту» (пілотний проект) та Кредитного договору від 13 грудня 2013 року, здійснення заходів з **енергоефективності та термомодернізації закладів освіти**, є суб'єктом господарювання у розумінні Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

6.3.2. Надання підтримки за рахунок ресурсів держави

- (138) Згідно з матеріалами справи фінансова підтримка надається у формі бюджетного фінансування та поповнення статутного капіталу КП «ДМЕСКО» з метою

фінансування видатків, пов'язаних із забезпеченням реалізації інвестиційної програми «Підвищення енергоефективності у бюджетних установах та закладах м. Дніпра із впровадженням енергетичного перфоменс-контракту» (пілотний проект) та Кредитного договору від 13 грудня 2013 року відповідно до яких фінансуються заходи з енергоефективності та термомодернізації закладів освіти.

- (139) Пунктом 4 частини першої статті 1 Закону встановлено, що місцеві ресурси - рухоме і нерухоме майно, кошти місцевих бюджетів, інші кошти, земля, природні ресурси, що є у власності територіальних громад сіл, селищ, міст, районів у містах, об'єкти їх спільної власності, що перебувають в управлінні районних і обласних рад, майно, що належить Автономній Республіці Крим, управління яким здійснює Рада міністрів Автономної Республіки Крим.
- (140) Отже, фінансова підтримка яка надається у формі бюджетного фінансування та поповнення статутного капіталу КП «ДМЕСКО» з метою фінансування видатків, пов'язаних із забезпеченням реалізації інвестиційної програми «Підвищення енергоефективності у бюджетних установах та закладах м. Дніпра із впровадженням енергетичного перфоменс-контракту» (пілотний проект) та Кредитного договору від 13 грудня 2013 року, відповідно до яких фінансуються заходи з енергоефективності та термомодернізації закладів освіти, є **місцевим ресурсом** у значенні Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

6.3.3. Створення переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності

- (141) Відповідно до статті 264 Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, сторони домовились, що вони застосовуватимуть статті 262, 263 (3) або 263 (4) Угоди з використанням як джерела тлумачення критеріїв, що впливають із застосування статей 106, 107 та 93 Договору про функціонування Європейського Союзу, зокрема відповідну судову практику Суду Європейського Союзу, а також відповідне вторинне законодавство, рамкові положення, керівні принципи та інші чинні адміністративні акти Європейського Союзу.
- (142) Згідно з пунктом 66 Повідомлення Європейської комісії щодо поняття державної допомоги згідно зі статтею 107 (1) ДФЄС перевагою вважається будь-яка економічна вигода, яка була б недоступною для суб'єкта господарювання за звичайних ринкових умов, тобто за відсутності втручання держави. При цьому будь-яка компенсація витрат, пов'язаних з виконанням нормативних обов'язків, передбачає надання переваги відповідному суб'єкту господарювання (пункт 69 зазначеного Повідомлення).
- (143) Відповідно до пункту 97 Повідомлення Європейської комісії щодо поняття державної допомоги згідно зі статтею 107 (1) ДФЄС, якщо операція проводилася із застосуванням процедури торгів або на рівних умовах, це є прямим і конкретним доказом її відповідності ринковим умовам.
- (144) При цьому процедура торгів має бути конкурентною, щоб усі зацікавлені учасники, які відповідають умовам, могли взяти участь у процесі, прозорою, щоб усі зацікавлені учасники мали право на отримання належної інформації на кожному етапі процедури торгів, недискримінаційною.

- (145) Крім того, необхідно зазначити, що відповідно до частини другої статті 17 Бюджетного кодексу України місцеві гарантії можуть надаватися, зокрема, для забезпечення виконання боргових зобов'язань суб'єктів господарювання, що належать до комунального сектору економіки міста, розташовані на відповідній території та здійснюють на цій території реалізацію інвестиційних проєктів.
- (146) Отже, у разі проведення конкурсу на укладання кредитного договору з ЄБРР під гарантію Дніпровської міської ради участь у конкурсі могли взяти лише суб'єкти господарювання, що належать до комунальної власності територіальної громади міста Дніпро, що не дозволило б обрати пропозицію з найнижчою ціною за надання таких послуг, оскільки така закупівля була б непрозорою та дискримінаційною.
- (147) Разом із тим надавачем не надано достатніх доказів, що державна підтримка у формі бюджетного фінансування та поповнення статутного капіталу КП «ДМЕСКО» з метою фінансування видатків, пов'язаних із забезпеченням реалізації інвестиційної програми «Підвищення енергоефективності у бюджетних установах та закладах м. Дніпра із впровадженням енергетичного перфоменс-контракту» (пілотний проєкт) та Кредитного договору від 13 грудня 2013 року, відповідно до яких фінансуються заходи з енергоефективності та термомодернізації закладів освіти, визначена на мінімально можливому рівні, тобто що за звичайних ринкових умов, зокрема, під час вибору отримувача за конкурентною процедурою, витрати місцевого бюджету не були б меншими за ті, які мають бути використані на забезпечення діяльності отримувача.
- (148) Отже, державна підтримка у формі бюджетного фінансування та поповнення статутного капіталу КП «ДМЕСКО» з метою фінансування видатків, пов'язаних із забезпеченням реалізації інвестиційної програми «Підвищення енергоефективності у бюджетних установах та закладах м. Дніпра із впровадженням енергетичного перфоменс-контракту» (пілотний проєкт) та Кредитного договору від 13 грудня 2013 року, відповідно до яких фінансуються заходи з енергоефективності та термомодернізації закладів освіти, **не виключає створення переваг** для окремих послуг на ринку забезпечення здійснення заходів з енергоефективності та термомодернізації.

6.3.4. Спотворення або загроза спотворення економічної конкуренції

- (149) Згідно зі статтею 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції», економічна конкуренція (конкуренція) – це змагання між суб'єктами господарювання з метою здобуття завдяки власним досягненням переваг над іншими суб'єктами господарювання, внаслідок чого споживачі, суб'єкти господарювання мають можливість вибирати між кількома продавцями, покупцями, а окремий суб'єкт господарювання не може визначати умови обороту товарів на ринку. Ринок, у свою чергу, є сферою обороту товару (взаємозамінних товарів), на який протягом певного часу і в межах певної території є попит і пропозиція.
- (150) Отже, для того щоб мати вплив на економічну конкуренцію (спотворювати або загрожувати спотворенням конкуренції), державна підтримка суб'єкту господарювання повинна стосуватися діяльності такого суб'єкта щодо виробництва товару (виконання робіт, надання послуг), який має вартісний характер і цінову визначеність та бере участь у господарському обороті на ринку.
- (151) Відповідно до пункту 187 Повідомлення Комісії, заходи з підтримки, яка надається державою, вважаються такими, що спотворюють конкуренцію або становлять загрозу

для неї, коли вони покращують конкурентну позицію їх отримувача порівняно з іншими суб'єктами господарювання, які є його конкурентами. На практиці вважається, що спотворення конкуренції у значенні, передбаченому статтею 107(1) Договору, існує тоді, коли держава надає фінансові переваги суб'єкту господарювання в лібералізованому секторі, де існує або може існувати конкуренція.

- (152) У ході розгляду справи встановлено, що Дніпровська міська рада не проводила конкурсного відбору отримувача державної допомоги (учасника ринку, на якому може існувати конкуренція), який би забезпечив плату за забезпечення реалізації інвестиційної програми «Підвищення енергоефективності у бюджетних установах та закладах м. Дніпра із впровадженням енергетичного перфоменс-контракту» (пілотний проект) та Кредитного договору від 13 грудня 2013 року, відповідно до яких фінансуються заходи з енергоефективності та термомодернізації закладів освіти відповідно до її ринкової вартості.
- (153) Отже, державна підтримка у формі бюджетного фінансування та поповнення статутного капіталу КП «ДМЕСКО» з метою фінансування видатків, пов'язаних із забезпеченням реалізації інвестиційної програми «Підвищення енергоефективності у бюджетних установах та закладах м. Дніпра із впровадженням енергетичного перфоменс-контракту» (пілотний проект) та Кредитного договору від 13 грудня 2013 року, відповідно до яких фінансуються заходи з енергоефективності та термомодернізації закладів освіти, **спотворює економічну конкуренцію**, оскільки забезпечення такої діяльності неможливе без втручання держави.

6.3.5. Віднесення повідомленої державної підтримки до державної допомоги

- (154) Повідомлена державна підтримка у формі бюджетного фінансування та поповнення статутного капіталу КП «ДМЕСКО» з метою фінансування видатків, пов'язаних із забезпеченням реалізації інвестиційної програми «Підвищення енергоефективності у бюджетних установах та закладах м. Дніпра із впровадженням енергетичного перфоменс-контракту» (пілотний проект) та Кредитного договору від 13 грудня 2013 року, відповідно до яких фінансуються заходи з енергоефективності та термомодернізації закладів освіти, є **державною допомогою** відповідно до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

6.4. Оцінка допустимості державної допомоги

- (155) З урахуванням визначення в пункті 14 частини першої статті 1 Закону та відповідного тлумачення в актах законодавства ЄС поняття ПЗЕІ, здійсненого відповідно до статті 264 Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, послуга з реалізації заходів з енергоефективності та термомодернізації закладів освіти є послугою загального економічного інтересу, не може надаватись без державної допомоги і така державна допомога може бути визнана допустимою відповідно до частини першої статті 6 Закону.
- (156) Відповідно до частини першої статті 6 Закону державна допомога може бути визнана допустимою, якщо вона надається для цілей, зокрема, виконання загальнодержавних програм розвитку або розв'язання соціальних та економічних проблем загальнонаціонального характеру.
- (157) Разом із тим, враховуючи що реалізація інвестиційної програми «Підвищення енергоефективності у бюджетних установах та закладах м. Дніпра із впровадженням

енергетичного перфоманс-контракту» (пілотний проект) потребує значних інвестицій, відповідно до пункту 2 статті 2 Рішення Комісії від 20 грудня 2011 року 2012/21/ЄС, період надання послуг, що становлять загальний економічний інтерес, може перевищувати 10 років.

(158) Якщо критеріїв Altmark не дотримано, для проведення відповідної оцінки застосовуються положення рішення Європейської комісії від 20.12.2011.

(159) Відповідно до рішення Європейської комісії від 20.12.2011 відповідальність за надання ПЗЕІ покладається на виконавців таких послуг відповідним актом, яким встановлено, зокрема:

- *зміст та тривалість зобов'язань щодо надання ПЗЕІ (тривалість визначається виходячи з об'єктивних критеріїв, зокрема періоду амортизації основних засобів, необхідних для надання ПЗЕІ);*
- *суб'єкт(и) господарювання та, де це можливо, відповідна територія;*
- *характер будь-яких спеціальних чи ексклюзивних прав, що надаються суб'єкту(ам) господарювання*

Зобов'язання та характер будь-яких спеціальних чи ексклюзивних прав для КП «ДМЕСКО» щодо здійснення заходів з енергоефективності та термомодернізації закладів освіти чітко визначені рішенням Дніпровської міської ради від 27.11.2013 № 23/43 «Про Інвестиційну програму «Підвищення енергоефективності у бюджетних установах та закладах м. Дніпропетровська із впровадженням «енергетичного перфоманс-контракту» (пілотний проект) на 2013 - 2024 роки» та Кредитним договором від 13 грудня 2013 року, укладеним між комунальним підприємством «Дніпропетровська муніципальна енергосервісна компанія» Дніпровської міської ради та Європейським банком реконструкції та розвитку, для реалізації інвестиційної програми «Підвищення енергоефективності у бюджетних установах та закладах м. Дніпра із впровадженням «енергетичного перфоманс-контракту».

Отже, умови рішення Європейської комісії від 20.12.2011 щодо змісту, тривалості зобов'язань та характеру будь-яких спеціальних чи ексклюзивних прав з надання ПЗЕІ дотримано;

- *опис механізму компенсації та параметрів для розрахунку, контролю та перегляду компенсації (сума компенсації не повинна перевищувати суму, необхідну для покриття чистих витрат (чистої фінансової різниці) між понесеними при наданні ПЗЕІ витратами та доходами суб'єкта господарювання від надання ПЗЕІ, з урахуванням розумного рівня прибутку. Чисту вартість можна розрахувати як різницю між витратами на надання ПЗЕІ та доходами від їх надання. До витрат, які необхідно враховувати, належать усі витрати, необхідні для надання ПЗЕІ; якщо діяльність суб'єкта господарювання обмежується наданням ПЗЕІ, усі його витрати можуть бути враховані; якщо суб'єкт господарювання також надає інші послуги, необхідно враховувати тільки ті витрати, які пов'язані з наданням ПЗЕІ (у такому випадку необхідне використання параметрів для розподілу витрат і доходів); витрати, пов'язані з інвестиціями, можуть бути взяті до уваги, якщо це необхідно для функціонування послуги загального економічного інтересу).*

Департаментом інноваційного розвитку Дніпровської міської ради **не надано Комітету** механізм для уникнення і повернення надмірної компенсації за надання послуг з енергоефективності та термомодернізації закладів освіти.

Отже, умови рішення Європейської комісії від 20.12.2011 щодо уникнення і повернення надмірної компенсації не виконуються;

- *опис заходів щодо уникнення та повернення будь-якої надмірної компенсації (відповідний орган повинен забезпечувати, щоб компенсація за надання ПЗЕІ відповідала встановленим вище умовам; у разі отримання надмірної компенсації, така компенсація повинна бути повернена, а параметри для розрахунку компенсації повинні бути оновлені на майбутнє. Для контролю за надмірною компенсацією повинні проводитись регулярні перевірки, принаймні кожні три роки протягом виконання зобов'язань.*

Департамент інноваційного розвитку Дніпровської міської ради не надав опису заходів щодо уникнення та повернення будь-якої надмірної компенсації (відсутній механізм забезпечення того, щоб компенсація за надання ПЗЕІ відповідала встановленим вище умовам (зокрема, що сума компенсації не перевищує суми, необхідної для покриття чистих витрат (чистої фінансової різниці) між понесеними при наданні ПЗЕІ витратами та сумою компенсації), а в разі отримання надмірної компенсації – повернення такої компенсації; у разі отримання надмірної компенсації параметри для розрахунку компенсації повинні бути оновлені на майбутнє.

Отже, умов рішення Європейської комісії від 20.12.2011 щодо опису заходів з уникнення та повернення будь-якої надмірної компенсації не дотримано.

- (160) Враховуючи викладене, підтримка у формі бюджетного фінансування та поповнення статутного капіталу КП «ДМЕСКО» з метою фінансування видатків, пов'язаних із забезпеченням реалізації інвестиційної програми «Підвищення енергоефективності у бюджетних установах та закладах м. Дніпра із впровадженням енергетичного перфоменс-контракту» (пілотний проект) та Кредитного договору від 13 грудня 2013 року, відповідно до яких фінансуються заходи з енергоефективності та термомодернізації закладів освіти, що є ПЗЕІ, є **допустимою державною допомогою** для конкуренції як компенсація обґрунтованих витрат на надання послуг, що становлять загальний економічний інтерес, **за умови виконання надавачем таких зобов'язань:**

Затвердити нормативно-правовий або розпорядчий акт, яким буде встановлено зобов'язання щодо надання послуг з реалізації заходів з енергоефективності та термомодернізації закладів освіти, що становлять загальний економічний інтерес. У зазначеному акті(ах) необхідно чітко визначити:

- методику розрахунку компенсації КП «ДМЕСКО» за послуги з реалізації заходів з енергоефективності та термомодернізації закладів освіти, контролю та перегляду такої компенсації;
- механізм для уникнення й повернення надмірної компенсації КП «ДМЕСКО» за надання послуг із реалізації заходів з енергоефективності та термомодернізації закладів освіти.

- (161) До подання з попередніми висновками від 01.09.2020 № 500-26.15/36-20-ДД/411-спр Листом від 01.09.2020 № 3/4-61 Департамент інноваційного розвитку Дніпровської міської ради повідомив, що в разі прийняття рішення щодо допустимої державної допомоги у формі поповнення статутного капіталу будуть розроблені відповідні нормативно-правові акти.

Враховуючи викладене, керуючись статтями 7 і 16 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 8 і 10 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» та пунктом 14 розділу IV Порядку подання та оформлення повідомлень про нову державну допомогу та про внесення змін до умов чинної державної допомоги, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 04 березня 2017 року № 2-рп, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 04 квітня 2016 року за № 501/28631 (із змінами, внесеними розпорядженням Антимонопольного комітету України від 13 вересня 2018 року № 18-рп, зареєстрованим у Міністерстві юстиції

України 27 листопада 2018 року за № 1337/32789), на підставі інформації, наданої Департаментом інноваційного розвитку Дніпровської міської ради, Антимонопольний комітет України

ПОСТАНОВИВ:

1. Визнати, що державна підтримка у формі фінансування видатків комунального підприємства «Дніпропетровська енергосервісна компанія» пов'язаних, зі сплатою та обслуговуванням боргових зобов'язань за інвестиційною програмою «Підвищення енергоефективності у бюджетних установах та закладах м. Дніпра із впровадженням енергетичного перфоменс-контракту» (пілотний проект) та Кредитного договору від 13 грудня 2013 року відповідно, до яких фінансуються заходи з енергоефективності та термомодернізації закладів освіти, **не є державною допомогою** відповідно до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

2. Визнати, що державна підтримка у формі бюджетного фінансування та поповнення статутного капіталу комунального підприємства «Дніпропетровська енергосервісна компанія» Дніпровської міської ради з метою фінансування видатків, пов'язаних із забезпеченням реалізації інвестиційної програми «Підвищення енергоефективності у бюджетних установах та закладах м. Дніпра із впровадженням енергетичного перфоменс-контракту» (пілотний проект) та Кредитного договору від 13 грудня 2013 року, відповідно до яких фінансуються заходи з енергоефективності та термомодернізації закладів освіти, є **державною допомогою** відповідно до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

3. Визнати, що підтримка у формі бюджетного фінансування та поповнення статутного капіталу комунального підприємства «Дніпропетровська енергосервісна компанія» Дніпровської міської ради з метою фінансування видатків, пов'язаних із забезпеченням реалізації інвестиційної програми «Підвищення енергоефективності у бюджетних установах та закладах м. Дніпра із впровадженням енергетичного перфоменс-контракту» (пілотний проект) та Кредитного договору від 13 грудня 2013 року, відповідно до яких фінансуються заходи з енергоефективності та термомодернізації закладів освіти, що є ПЗЕІ, є **допустимою державною допомогою** для конкуренції як компенсація обґрунтованих витрат на надання послуг, що становлять загальний економічний інтерес, **за умови виконання надавачем таких зобов'язань**:

1. Затвердити нормативно-правовий або розпорядчий акт, яким буде встановлено зобов'язання щодо надання послуг із реалізації заходів з енергоефективності та термомодернізації закладів освіти, контролю та перегляду такої компенсації, що становлять загальний економічний інтерес. У зазначеному акті(ах) необхідно чітко визначити:

- методику розрахунку компенсації комунального підприємства «Дніпропетровська енергосервісна компанія» Дніпровської міської ради за послуги з реалізації заходів з енергоефективності та термомодернізації закладів освіти, контролю та перегляду такої компенсації;

- механізм для уникнення і повернення надмірної компенсації комунального підприємства «Дніпропетровська енергосервісна компанія» Дніпровської міської ради за надання послуг із реалізації заходів з енергоефективності та термомодернізації закладів освіти.

4. Надавач зобов'язаний виконати зобов'язання протягом шести місяців з дати прийняття цього рішення.

5. Надавач зобов'язаний поінформувати Антимонопольний комітет України про виконання зобов'язань протягом трьох робочих днів з дня їх виконання.

Відповідно до частини десятої статті 11 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» Антимонопольний комітет України може відкликати прийняте ним рішення, якщо воно прийнято на підставі недостовірної інформації, що призвело до прийняття необґрунтованого рішення, та прийняти нове рішення у порядку, встановленому цією статтею.

В. о. Голови Комітету

Д. ЧЕРЕДНІЧЕНКО